

ΥΠΟΨΗΦΙΟΙ ΔΙΔΑΚΤΟΡΕΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ
ΕΤΟΣ ΕΓΓΡΑΦΗΣ: 2022

ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΗΤΡΩΟΥ	ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ	ΤΙΤΛΟΣ εκπνοούμενης διατριβής	ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ	ΜΕΛΗ Συμβουλευτικής Επιτροπής	ΑΠΟΦΑΣΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ	ΠΕΡΙΛΗΨΗ εκπνοούμενης διατριβής
226767001	ΒΑΣΣΙΟΥ ΕΡΜΙΟΝΗ	Μελέτη της φυσικοχημικής αλλοίωσης μεταλλογαλλικών μελανιών βασισμένων σε ιστορικές βυζαντινές συνταγές. Διερεύνηση του ρόλου των μεταλλικών ιόντων με μη καταστρεπτικές φασματοσκοπικές τεχνικές	ΚΑΡΥΔΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ-ΓΕΡΜΑΝΟΣ, ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΕΡΕΥΝΩΝ, ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΠΥΡΗΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΣΩΜΑΤΙΔΙΑΚΗΣ ΦΥΣΙΚΗΣ, ΕΚΕΦΕ "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ"	• ΜΠΟΓΙΑΤΖΗΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜ. ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ • ΚΟΚΚΑ ΒΑΣΙΛΙΚΗ, ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	33/12-12-2022	Τα μεταλλογαλλικά μελάνια στα χειρόγραφα από περγαμηνή και χαρτί έγιναν δημοφιλή και χρησιμοποιήθηκαν κυρίως από τον 12ο έως και τον 20ο αιώνα στην Ευρώπη. Σύμφωνα με την βιβλιογραφική έρευνα, οι μελέτες που έχουν γίνει για τη διάβρωση των μεταλλογαλλικών μελανιών επικεντρώνονται ως επί το πλείστον, γύρω από την διάβρωση που προκαλούν τα μελάνια στο οργανικό υπόστρωμα. Αντίθετως, ο μηχανισμός της αλλοίωσης των μεταλλογαλλικών μελανιών, αποτελεί ανοικτό ζήτημα και είναι κρίσιμης σημασίας σε επίπεδο συντήρησης και διάσωσης ιστορικού αρχαιολογικού υλικού. Η φθορά των μεταλλογαλλικών μελανιών έχει σαν αποτέλεσμα το ξεθώριασμα, την αλλοίωση της χροιάς και την εμφάνιση μιας ανισορροπίας απόχρωσης. Άλλες αλλοιώσεις που μπορούν να αναφερθούν είναι η ευθρυπτότητα, η αποβολή, το κρακλέ, η περαιτέρω μείωση του pH, οι σκούρες περιοχές που φθορίζουν γύρω από τα γράμματα και η εξάπλωση της γραμμής μελανίου, στα οποία σημαντικό ρόλο έχει η επίδραση των περιβαλλοντικών συνθηκών και των υλικών παρασκευής των μελανιών. Η παρούσα πρόταση διδακτορικής διατριβής στοχεύει στην μελέτη του μηχανισμού της φυσικοχημικής αλλοίωσης των μεταλλογαλλικών μελανιών και της φθοράς τους μέσω της διερεύνησης του ρόλου των μεταλλικών ιόντων μη καταστρεπτικές φασματοσκοπικές τεχνικές. Ειδικότερα, στοχεύει στην πληρέστερη κατανόηση των τεχνικών παρασκευής των μεταλλογαλλικών μελανιών εν γένει, και ειδικότερα από ιστορικές βυζαντινές συνταγές, στον εντοπισμό των επιβαρυντικών παραγόντων που επδρούν στη σταθερότητα του μελανίου, στην διερεύνηση της συσχέτισης αλλοιώσεων των μελανιών με παράγοντες γήρανσης, το είδος/όσωση μελανίου και υποστρώματος (χαρτί, περγαμηνή) και τέλος στην συγκριτική αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των μελανιών σε ιστορικά αντικείμενα με τα αποτελέσματα της μελέτης σε τεχνητά γυρισμένα δοκίμια. Η προτεινόμενη έρευνα θα ελεγχθεί μέσω συνδυαστικής αναλυτικής μεθοδολογίας που θα συμπεριλαμβάνει: 1) παρασκευή μελανιών από ιστορικές συνταγές και δοκιμών σε αδρανές υπόστρωμα, σε χαρτί και περγαμηνή, 2) εφαρμογή κατάλληλων τρυπηκόων τεχνητά επεξεργασμένης γήρανσης, 3) ανάλυση/χρήση δειγματοληψίας, μη καταστρεπτικών φασματοσκοπικών τεχνικών ανάλυσης για τον προσδιορισμό της σύστασης και του χημικού περιβάλλοντος των μελανιών ιόντων πριν και μετά την τεχνητά επεξεργασμένη γήρανση και 4) αναλυτικό χαρακτηρισμό μεταλλογαλλικών μελανιών από βυζαντινά και ιστορικά εν γένει χειρόγραφα. Συμπερασματικά, τα αποτελέσματα της παρούσης διδακτορικής διατριβής αναμένεται να συμβάλουν στην καλύτερη αντιμετώπιση της παθολογίας που εμφανίζουν τα μεταλλογαλλικά μελάνια και στην επιλογή αποτελεσματικότερων επεμβάσεων συντήρησης, κατάλληλης για το αντικείμενο.
226767002	ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΓΕΩΡΓΙΑ	Διατήρηση, διαχείριση και ανάδειξη αρχαιολογικών πνευστών μουσικών οργάνων. Σύγχρονες μουσειολογικές προσεγγίσεις και ψηφιακά μέσα για μία βέλτιστη μουσειολογική προβολή και επικοινωνία τους με το κοινό. Η περίπτωση των οστέινων μουσικών αυλών των Μεγάρων	ΠΑΝΑΓΙΩΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ, ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	• ΜΑΚΡΗΣ ΔΗΜΗΤΡΗΣ, ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ • ΤΣΩΡΤΖΗ ΚΑΛΗ, ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΑΤΡΩΝ • ΕΔΙΣΤ.ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ: ΞΕΠΙΑΛΙΔΗΣ ΝΙΚΟΣ, ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΗΧΟΥ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΗΧΟΓΡΑΦΗΣΕΩΝ ΤΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ ΜΟΥΣΙΚΗΣ ΑΘΗΝΩΝ	33/12-12-2022	Τα μουσικά όργανα είναι αντικείμενα που μεταφέρουν ήχο και νόημα και αποτελούν μια σημαντική πηγή πληροφοριών τόσο σε σχέση με τις μουσικές πτυχές όσο και με εκείνους τους τομείς που συνθέτουν τα κοινωνικο-πολιτιστικά συμφέροντα μέσα στα οποία αυτά έχουν κατασκευαστεί (σχετικά με το περιβάλλον, την κοινωνία, τον πολιτισμό, την τεχνολογία). Δεν είναι, λοιπόν, τυχαίο που οι συλλογές μουσικών οργάνων ενδιαφέρουν τα μουσεία όλου του κόσμου, ενώ η διαχείριση και ανάδειξή τους αποτελούν μια πολύπλοκη εργασία που πρέπει να προσεγγίζεται με ευαισθησία και προσοχή. Οι είδος μουσειακού αντικείμενου τα μουσικά όργανα θέτουν στον επμελητή και στον συντηρητή κάποια διλήμματα ως προς την ανάδειξή τους και το μουσειακό τους ρόλο, δεδομένου ότι έχουν σχεδιαστεί για να είναι λειτουργικά αντικείμενα. Ήσουν κινούμενα μέρη ή απαιτούν φυσική αλληλεπίδραση για να εκτελούν τον σκοπό για τον οποίο κατασκευάστηκαν. Το πλήθος επιμελημάτων υπό ή κατά τη χρήση των γνήσιων ιστορικών μουσικών οργάνων των μουσειακών συλλογών για το παλιό μουσικό επιβεβαιώνει την πολυπλοκότητα του ζητήματος διαχείρισης αυτής της κατηγορίας μουσειακών αντικείμενων, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύεται το κενό γνώσεων και μελετών που υπάρχει σχετικά με τη διαχείριση και ανάδειξη των αρχαίων μουσικών οργάνων. Ο σκοπός της προτεινόμενης διδακτορικής μελέτης είναι να διαμορφωθεί ένας οδηγός καλών πρακτικών και μία καινοτόμα μεθοδολογία διαχείρισης και ανάδειξης αρχαίων πνευστών μουσικών οργάνων, ως ιστορικά και πολιτισμικά τεκμήρια του παρελθόντος, αναδεικνύοντας τόσο την αρχαιολογική και αισθητική τους αξία όσο και τη λειτουργία τους (-η οποία αποτελεί αναπόσπαστο στοιχείο αυτής της κατηγορίας αντικείμενων, ενώ παράλληλα θα στοχεύει σε μία βιώσιμη και αιεσίφορο διατήρηση και μουσειολογική ανάδειξή τους τόσο για το εικόνο όσο και για το ευρύ κοινό. Τα αρχαία πνευστά μουσικά όργανα (αυλός του Σου-ΰου αι. π.Χ.) του Αρχαιολογικού μουσείου Μεγάρων, τα οποία αποτελούν μία ξεχωριστή κατηγορία πολιτιστικών αγαθών και τα οποία χρήζουν ιδιαίτερη μεταχείριση, θα αποτελέσουν τη περίπτωση μελέτης αρχαίων πνευστών οργάνων για τη διαμόρφωση ενός πλαισίου πρωτοκόλλου εργασιών για την ολιστική συντήρηση, διαχείριση και ανάδειξή τους. Το πεπαιγμένο της διατριβής, με κύριο άξονα τη διατήρηση και ανάδειξη αρχαίων πνευστών μουσικών οργάνων, θα περιλαμβάνει τη μελέτη των σύγχρονων μουσειολογικών προσεγγίσεων και αρχών συντήρησης και διατήρησης των μουσικών οργάνων όπως αυτές διαμορφώνονται σήμερα διεθνώς μέσα από το επιστημονικό, κοινωνικό, πολιτικό, οικονομικό, εκπαιδευτικό και περιβαλλοντικό πλαίσιο, αποβλίνοντας στην αειφόρο διατήρηση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς. Η εξέταση του εξέχοντος ρόλου της μουσικής και των μουσικών οργάνων στην Αρχαία από ανθρώπινη, κοινωνιολογική και πολιτισμικοοικονομική διάσταση και του τρόπου που αυτό αποτυπώνεται στην τυπολογία, τεχνολογική και κατασκευαστική εξέλιξη του οργάνου, θα αποτελέσει ένα βασικό άξονα μελέτης αυτού του αρχαιολογικού υλικού και των περιορισμών εφαρμογής πρακτικών αναδείξεών του λόγω της κατάστασης διατήρησής του. Μέσα από τη διερεύνηση και αξιοποίηση σύγχρονων τεχνολογικών μέσων για τη μελέτη του υλικού και την ψηφιακή αποκατάσταση της αρχικής μορφής του αρχαίου μουσικού οργάνου, θα επιχειρηθεί η αποκατάσταση της λειτουργίας του και η αναπαραγωγή ήχου του. Η επιλογή των καταλληλότερων μέσων ψηφιακής τεχνολογίας, τα οποία θα αποτελούν μία πρόσθετη εργαλειώδη για τον συντηρητή και τον μουσειολόγο, θα δοθεί τη δυνατότητα στους μελετητές και στο ευρύ κοινό να έχουν τη καλύτερη δυνατή πληροφόρηση σχετικά με την αρχική μορφή του ήχο και τον μηχανισμό του αρχαίου πνευστού μουσικού οργάνου, καθώς επίσης και την άμεση διαδραστική επαφή τους με αυτό χωρίς να διεικδυνύνεται η βιωσιμότητά του.
216767003	ΚΑΛΑΜΒΟΚΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑ-ΕΥΡΩΠΗ	Το χρώμα του Αθηναϊκού νεοκλασικισμού: Τεκμηρίωση αυθεντικών αποχρώσεων στις όψεις διατηρητέων κτηρίων του 19ου και των αρχών του 20ου αιώνα στην Αθήνα και η συμβολή τους στην συντήρηση και αποκατάσταση διατηρητέων κτηρίων	ΚΑΝΕΤΑΚΗ ΕΛΕΝΗ, ΕΠΙΚ. ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	• ΣΤΕΦΑΝΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ-ΑΛΕΞΙΟΣ, ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ, ΤΜΗΜΑ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ, • ΚΩΤΣΑΚΗ ΑΜΑΛΙΑ, ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ, ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ, ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ	18/1-07-2022	Στον σχεδιασμό των κτηρίων του ρεύματος του νεοκλασικισμού, το χρώμα είναι συνδεδεμένο με τον αρχιτεκτονικό ρυθμό, σηματοδοτώντας μια χαρακτηριστική χρωματική ταυτότητα. Οι πρώτες ύλες για την βαφή ενός κτηρίου ήταν υδατοχρώματα από ασβέστη και αραιές χρωστικές, όπως ώρες, σιτхраμαρίν κ.α. Σε ένα έργο συντήρησης και αποκατάστασης, τίθεται το ζήτημα της ανασυνθέσης των αρχικών αποχρώσεων ως μέρος της εικόνας του κτηρίου. Καθώς η τεκμηρίωση των αποχρώσεων είναι ελλιπής, οι επιλογές υλικών ή νέων αποχρώσεων που συμμετέχουν στην απόδοση των όψεων εμπνέονται πολλές φορές σε υποκειμενικά κριτήρια. Η έρευνα περιλαμβάνει καταγραφή και τεκμηρίωση αποχρώσεων των αυθεντικών χρωματισμών των όψεων σε διατηρητέα κτήρια της περιόδου 1850-1930 στην Αθήνα και τα προάστια της. Τα βασικά στοιχεία που διερευνώνται, ώστε να τεκμηριωθούν οι χρωματισμοί είναι φυσικά χαρακτηριστικά και ιδιότητες, καθώς και ποσοτικά χαρακτηριστικά των πρώτων υλών, αλλά και της εφαρμογής, όπως: η ταυτοποίηση και ο χαρακτηρισμός των χρωστικών που συμμετέχουν για την δημιουργία των διαφορετικών αποχρώσεων, το πάχος του στρώματος βαφής ή έγχρωμης επίστρωσης, το μέγεθος των χρωστικών, η συμμετοχή οργανικών ή άλλων πρόσδεσμων και συνθετών στην παρασκευή των βαφών ή την έγχρωμη έγχρωμων επιφανειών, η σύσταση που υποστηρίζεται κάτω από το στρώμα της βαφής ή τον έγχρωμο επιχρισματο, η ύπαρξη προετοιμασίας για την εφαρμογή των τελικών υλικών επίστρωσης ή η εφαρμογή υλικού με προστατευτικό χαρακτήρα μετά την εφαρμογή των βαφών, η σύσταση των έγχρωμων επιχρισμάτων, η απόρριψη και ο προσδιορισμός κατά το δυνατό της αρχικής καθαφής απόρριψης πριν την γήρανση ή φυσική αλλοίωση των υλικών. Το προσδοκώμενο αποτέλεσμα θα είναι η χρωματική ταυτότητα των κατασκευών του Νεοκλασικισμού στην ευρύτερη περιοχή της Αθήνα και η σημασία που έχει το χρώμα ως στοιχείο της μορφολογίας των κτηρίων. Μέσω της έρευνας, θα αναταχθεί πρωτόκολλο τεκμηρίωσης των χρωματικών καταλοίπων σε ένα νεοκλασικό κτήριο, ενώ θα τεθούν περιορισμοί για την σωστή επιλογή και χρήση υλικών και χρωμάτων ως σημαντική παράμετρος για την αποκατάστασή του. Τέλος θα δημιουργηθεί μέσω της στατιστικής ανάλυσης των αποτελεσμάτων μια βάση χρωστικών, υλικών και αποχρώσεων που θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί από το ΥΠΠΟΑ και τις αρμόδιες υπηρεσίες σε έργα αποκατάστασης διατηρητέων κτηρίων.